

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **Z. K.**, zast. JUDr. Jiřím Rouskem, advokátem se sídlem Dubská 390/4, Teplice, proti žalované: **Česká obchodní inspekce,** ústřední inspektorát, se sídlem Štěpánská 567/15, Praha 2, proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 10. 2017, čj. ČOI 103505/16/O100/2400/16/17/BE/Št, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 3. 2018, čj. 15 A 322/2017-27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Zástupce žalobce, JUDr. Jiří Rousek, podal jménem žalobce dne 13. 12. 2017 u krajského soudu žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ve věci stažení výrobku (dřevěné dětské postýlky zn. Scarlett, model Dominik) z trhu podle zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků. K žalobě zástupce připojil také plnou moc, která ho zmocňuje k zastupování žalobce v řízení o žalobě.

[2] Žalobce současně s podáním žaloby nezaplatil soudní poplatek, který je splatný jejím podáním. Krajský soud proto vydal dne 18. 12. 2017 usnesení s výzvou k zaplacení soudního poplatku ve výši 3 000 Kč ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení. Ke splnění této povinnosti soud ve výroku usnesení vyzval zástupce žalobce. Usnesení obsahovalo také poučení o tom, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen,

řízení o žalobě soud zastaví. Usnesení ze dne 18. 12. 2017 krajský soud doručil do datové schránky zástupce žalobce dne 19. 12. 2017. Patnáctidenní lhůta stanovená k zaplacení soudního poplatku proto uplynula dne 3. 1. 2018. Ze záznamu o složení založeného ve spisu krajského soudu na č. l. 25 vyplývá, že žalobce uhradil soudní poplatek na účet krajského soudu až dne 15. 1. 2018.

[3] Usnesením ze dne 6. 3. 2018 krajský soud řízení o žalobě zastavil. V usnesení uvedl, že dne 3. 1. 2018 marně uplynula lhůta k zaplacení soudního poplatku stanovená ve výzvě ze dne 18. 12. 2017; v souladu s § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, se k zaplacení soudního poplatku po marném uplynutí stanovené lhůty nepřihlíží.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu včasnou kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Předně namítá, že ho soud nevyzval k úhradě soudního poplatku řádně a v souladu se zákonem. Soud totiž ve výroku usnesení ze dne 18. 12. 2017 namísto stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku jeho zástupce. Krajský soud tedy zcela nesprávně zaměnil účastníka s jeho zástupcem.

[5] Stěžovatel dále namítá, že mu bylo odepřeno právo na soudní ochranu garantované v čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Krajský soud vycházel ryze z doslovného výkladu § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, který je v rozporu s jeho smyslem a účelem. Stěžovatel se domnívá, že doslovné znění čl. 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích je v rozporu s čl. 36 Listiny základních práv a svobod, a to především věta poslední, podle které „*k zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží*“. Podle stěžovatele by soud měl přihlížet k zaplacení soudního poplatku v situaci, kdy ještě soud nevydal usnesení o zastavení řízení. Podotýká, že zákon o soudních poplatcích ukládá až nesmyslně přísné povinnosti účastníkům sporů, ale nijak neomezuje soudy rozhodující o poplatkové povinnosti. Pokládá si otázku, zda je účelné odpírat spravedlnost účastníkovi, který uhradí soudní poplatek byť jen jeden den po stanovené lhůtě, jestliže soudu následně trvá déle než tři měsíce rozhodnout o tom, že účastník řízení nesplnil ve lhůtě povinnost zaplatit soudní poplatek.

[6] Stěžovatel proto navrhuje, aby NSS usnesení krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[7] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil NSS v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] NSS se nejprve zabýval námitkou, že soud ve výroku usnesení ze dne 18. 12. 2017 vyzval k zaplacení soudního poplatku namísto stěžovatele jeho zástupce. Poplatníkem soudního poplatku ve správním soudnictví je dle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o soudních poplatcích ten, kdo podal žalobu nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení. Povinnost zaplatit soudní poplatek plyne z procesního postavení účastníka řízení, který činí úkon poplatku podléhající. Zástupce není účastníkem soudního řízení a vystupuje v něm pouze

jménem zastoupeného. NSS proto souhlasí se stěžovatelem, že jeho zástupce není poplatníkem ve smyslu zákona o soudních poplatcích a procesně perfektním postupem bylo podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích vyzvat k zaplacení soudního poplatku stěžovatele.

[10] NSS je však přesvědčen, že se jedná pouze o procesní nepřesnost, která nemohla zasáhnout do práv stěžovatele. Krajský soud podle § 42 s. ř. s. výzvu řádně doručil do datové schránky jeho zástupce. Z usnesení zcela zřetelně plyne, jakého řízení se týká a že jde o výzvu ke splnění poplatkové povinnosti podle zákona o soudních poplatcích za podání žaloby ze dne 13. 12. 2017. Sám stěžovatel v žalobě avizoval, že na výzvu soudu uhradí soudní poplatek. Povinnosti zaplatit soudní poplatek si byl tedy vědom. Stěžovatele současně nemohlo nijak poškodit, pokud by výzvě vyhověl přímo jeho zástupce. Povinnost zaplatit soudní poplatek totiž není úkonem, který musí osobně vykonat účastník řízení. Jde o zastupitelné jednání, kde nedostatek osobní aktivity jednajícího (poplatníka) nezpůsobuje neplatnost nebo neúčinnost takového úkonu, neboť podstatou úkonu je, aby soudní poplatek za povinnou procesní stranu byl zaplacen (viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 7. 2005, čj. 2 Afs 187/2004-69, č. 726/2005 Sb. NSS)..

[11] NSS se neztotožnil ani s argumentací stěžovatele, že výklad § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích provedený krajským soudem je protiústavní. Podle stěžovatele mají soudy přihlížet k pozdě zaplacenému soudnímu poplatku, byl-li uhrazen před vydáním usnesení o zastavení řízení. NSS se s tímto názorem neztotožňuje.

[12] Výkladem nastíněným v kasační stížnosti se stěžovatel snaží navrátit k právnímu stavu, který existoval před novelizací. Dřívější právní úprava umožňovala zaplacení soudního poplatku i po uplynutí lhůty stanovené soudem poplatníkovi ve výzvě podle § 9 odst. 1 věty první zákona o soudních poplatcích. Ustanovení § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, ve znění účinném do 29. 9. 2017, totiž výslovně stanovilo, že ve věcech správního soudnictví zruší soud usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, byl-li poplatek zaplacen dříve, než toto usnesení nabylo právní moci. Za účinnosti starší právní úpravy tudíž plně postačovalo, pokud poplatník uhradil soudní poplatek nejpozději ve stejný den, kdy mu bylo doručeno usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (jelikož právní moc se nabývá až uplynutím posledního okamžiku dne, kdy bylo rozhodnutí doručeno – viz rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2008, čj. 5 Afs 1/2007-172, č. 2328/2011 Sb. NSS, věc *A.S.A. TS Prostějov*).

[13] Ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, v nyní účinném znění, nicméně stanoví, že nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním kasační stížnosti zaplacen, *soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží.* Stejně tak je nutno poukázat na účinné znění § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, který nyní toliko stanoví, že „[n]*abude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost.*“ Citované ustanovení tudíž nepřevzalo dosavadní povinnost soudů zrušit usnesení o zastavení řízení, byl-li poplatek zaplacen předtím, než nabylo právní moci. Jde o logický důsledek nově stanoveného pravidla, že se nepřihlíží k úhradě

soudního poplatku, pokud byla provedena po marném uplynutí lhůty stanovené v soudní výzvě.

[14] Jazykový výklad zákona o soudních poplatcích nepřipouští jinou možnost, než řízení v případě úhrady soudního poplatku po marném uplynutí lhůty stanovené ve výzvě soudu zastavit, a to bez ohledu na to, zda poplatek byl uhrazen ještě před vydáním usnesení o zastavení řízení. Zcela zřetelně se v tomto ohledu vyjadřuje také důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb. (novela zákona o soudních poplatcích): „*Rozhodnou by pro zaplacení soudního poplatku měla být napříště dodatečná lhůta určená soudem ve výzvě k zaplacení poplatku. Bez významu by mělo být případné zaplacení poplatku po uplynutí této lhůty, avšak ještě před vydáním usnesení o zastavení řízení. Důvodem pro zrušení usnesení o zastavení řízení by měla být pouze skutečnost, že byl poplatek zaplacen ve lhůtě určené ve výzvě (např. nebyla-li včasně provedená platba ztotožněna s určitým řízením).*“ Výklad, který předestřel stěžovatel v kasační stížnosti, je tedy v rozporu s textem zákona i s jeho smyslem a účelem.

[15] Také NSS opakovaně zaujal postoj, že podle nyní účinného zákona o soudních poplatcích je dodatečně stanovená lhůta, poskytnutá soudem poplatníkovi k zaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 věty první zákona o soudních poplatcích, zcela nepochybně lhůtou propadnou a soud k později uhrazenému soudnímu poplatku již nemůže přihlížet (viz např. usnesení NSS ze dne 14. 12. 2017, čj. 3 As 321/2017-19 či ze dne 29. 11. 2017, čj. 7 Afs 327/2017-18, věc *STAVOPLAST KL*).

[16] NSS se vyjádřil též k otázce ústavnosti nové úpravy zákona o soudních poplatcích. Dospěl k závěru, že „*novelou č. 296/2017 Sb. nedošlo k protiústavní změně právní úpravy ani k nespravedlivému či neúnosnému zatížení účastníků řízení. Jelikož poplatková povinnost vzniká již dnem podání žaloby a správní soud má povinnost účastníka řízení k zaplacení vyzvat, je celkový časový úsek více než postačující ke splnění poplatkové povinnosti (ať si již účastník vybere jakýkoli způsob úhrady). Účastníkům řízení nic nebrání soudní poplatek zaplatit ve stanoveném čase, tudíž je nedůvodné a z hlediska důsledků pro řízení i riskantní s platbou otálet a ponechávat ji až na konec soudem vymezené lhůty. Zkrácením doby pro zaplacení soudního poplatku, která byla kompenzován prodlouženou soudní lhůtou, zákonodárce pouze omezil benevolentnost právní úpravy ve prospěch hospodárnosti soudního řízení a předvídatelnosti pro účastníky řízení (nyní je jednoznačně určen konečný okamžik pro úhradu soudního poplatku a tím je poslední den stanovené lhůty), čímž nemohlo dojít k odepření přístupu k soudní ochraně. Výše uvedený výklad § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích rovněž nepředstavuje příklad přepjatého formalismu (jak je definován Ústavním soudem například v nálezu ze dne 1. 11. 2006, sp. zn. IV. ÚS 110/06), neboť nebyl aplikován pouze gramatický výklad tohoto ustanovení, ale vycházelo se také z účelu novely č. 296/2017 Sb., kterým je právě zvýšení hospodárnosti soudního řízení a právní jistoty účastníků, a z celkového zhodnocení časového prostoru po zaplacení soudního poplatku. Nadto je třeba dodat, že výše soudního poplatku je ve správním soudnictví jednoznačně a jednotně upravena v zákoně o soudních poplatcích (viz položka 18 sazebníku poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích), pro účastníky řízení (tím méně pro advokáty) proto výše poplatku nepředstavuje nejistotu, která by odůvodňovala vyčkání výzvy soudu*“ (rozsudek ze dne 7. 2. 2018, čj. 2 As 3/2018-32).

pokračování

[17] S právě uvedeným právním názorem se NSS plně ztotožňuje. Na výše uvedeném nemůže nic změnit ani tvrzení stěžovatele, že zákon o soudních poplatcích soudům rozhodujícím o poplatkové povinnosti na rozdíl od účastníků řízení žádné lhůty pro vydání rozhodnutí nestanoví. Stěžovatel se proti případné nedůvodné nečinnosti soudu může bránit stížností (§ 164 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů).

[18] NSS proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalované náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. května 2018

Zdeněk Kühn
předseda senátu